

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาการใช้หลักสูตรภาษาต่างประเทศที่ 2 (ภาษาจีน) ของโรงเรียนที่มีผลการสอบวิชาความถนัดทางภาษาจีนสูง" มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรภาษาต่างประเทศที่ 2 (ภาษาจีน) ของโรงเรียนที่มีผลการสอบวิชาความถนัดทางภาษาจีนสูง 2) เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรภาษาต่างประเทศที่ 2 (ภาษาจีน) ของโรงเรียนที่มีผลการสอบวิชาความถนัดทางภาษาจีนสูง ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

1.1 ผู้นิเทศเป็นชาย 2 คน และหญิง 2 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36 – 40 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท 2 คน ปริญญาเอก 2 คน มีประสบการณ์ในการนิเทศวิชาภาษาจีน 6 – 10 ปี ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ภาษาจีน

1.2 ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นหญิงอายุระหว่าง 51 – 55 ปี รองลงมาได้แก่ 46 – 50 ปี ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท มีตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 6 – 10 ปี ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาจีน แต่เคยเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการนิเทศการสอน

1.3 ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นหญิงอายุระหว่าง 31 – 35 ปี รองลงมาคือ 25 – 30 ปี ส่วนใหญ่จบวุฒิมัธยมศึกษาในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการสอน 6 – 10 ปี ส่วนใหญ่มีจำนวนชั่วโมงในการสอนเฉพาะวิชาภาษาจีน 11 – 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยครูผู้สอนทั้งหมดเคยเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการสอนหลักสูตรภาษาจีน

2. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่จัดให้นักเรียนทุกคนเรียนวิชาภาษาจีนสัปดาห์ละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที สำหรับการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้มีแผนการเรียนวิชาภาษาจีน นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ต้องการเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเลือกเรียนแผนการเรียนภาษาจีนได้โดยไม่ต้องมีพื้นฐานทางด้านภาษาจีนมาก่อน

ในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ให้บริษัทเอกชนเข้ามาจัดหลักสูตรภาษาจีนให้ โดยบริษัทเอกชนจะรับผิดชอบตั้งแต่การสร้างหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร ตามความเห็นชอบของโรงเรียน ในการสร้างหลักสูตรศึกษาจากข้อมูล ได้แก่ 1) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 2) ตำราและเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับพัฒนาการของผู้เรียน วิธีการสอนภาษา 3) ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และความพร้อมของโรงเรียน จำนวนนักเรียน ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนมีไว้สนับสนุนการเรียนการสอน ส่วนโรงเรียนทั้งหมดที่จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนเอง ได้รับความร่วมมือทั้งจากฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนภาษาจีนของโรงเรียน ตลอดจนหน่วยงานภายนอก เช่น มหาวิทยาลัยในประเทศไทย มหาวิทยาลัยในประเทศจีน และโรงเรียนในเครือ ในการสร้างหลักสูตรโรงเรียนศึกษาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้ยังศึกษาดำราและเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการใช้หลักสูตร

เมื่อได้หลักสูตรมาแล้วโรงเรียนจึงดำเนินการจัดครูเข้าสอน โดยโรงเรียนเอกชนทั้งหมดใช้ครูผู้สอนเป็นชาวจีนที่จบการศึกษาทางด้านการสอนภาษาจีนมา และโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ให้บริษัทเอกชนเป็นผู้ดำเนินการจัดครูเข้าสอนให้ ส่วนโรงเรียนรัฐทั้งหมดดำเนินการจัดครูเข้าสอนเอง โดยใช้ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นครูชาวไทย และมีครูหนึ่งคนจบทางด้านการศึกษาภาษาจีนมา โดยโรงเรียนทั้งหมดจัดครูเข้าสอนตามความสามารถและความเหมาะสมของครูแต่ละคน

3. สภาพ และปัญหา งานบริหารหลักสูตร

3.1 การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ

การศึกษาระบุวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ พบว่า โรงเรียนทั้งหมดทำการศึกษาระบุวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ โดยศึกษาจากหลักสูตรภาษาจีน กำหนดการสอน ตลอดจนแผนการเรียนรู้ และเอกสารอื่น ๆ ที่ได้จัดทำขึ้น

ปัญหาการศึกษาระบุวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ พบว่า โรงเรียนทั้งหมดไม่ประสบปัญหาในการศึกษาระบุวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ

3.2 การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน

การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนเอกชนทั้งหมดจัดหาครูผู้สอนเป็นชาวจีนที่จบการศึกษาทางด้านการสอนภาษาจีน ซึ่งโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ให้บริษัทเอกชนเป็นผู้จัดหลักสูตรให้ตามความเห็นชอบของโรงเรียน ส่วนโรงเรียนรัฐทั้งหมดจัดหาครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นชาวไทย โดยมีครูอย่างน้อยหนึ่งคนจบทางด้านการสอนภาษาจีน นอกจากนี้โรงเรียนทั้งหมดเตรียมบุคลากรโดยส่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรภาษาจีนเข้าประชุม อบรม สัมมนาเพื่อทำความเข้าใจหลักสูตร ตลอดจนส่งครูผู้สอนเข้ารับการประชุม อบรม สัมมนาทางด้านวิธีการสอนภาษาจีน

ปัญหาการเตรียมบุคลากรในโรงเรียน พบว่า บริษัทเอกชนที่จัดการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนพบปัญหาชาวจีนผู้ที่มีมาสมัครเป็นครูปลอมแปลงเอกสารวุฒิการศึกษา และความไม่สนใจในวิชาชีพครู ซึ่งผู้บริหารของบริษัทแก้ปัญหาโดยการเข้มงวดในการคัดเลือก และหาครูเพิ่ม นอกจากนี้ยังพบปัญหาครูผู้สอนชาวจีนขาดประสบการณ์ในการสอน ซึ่งแก้ปัญหาโดยการจัดประชุม อบรม และสัมมนา สำหรับปัญหาที่เกิดกับโรงเรียนรัฐที่จัดหาครูผู้สอนเป็นชาวไทยคือครูผู้สอนชาวไทยขาดความรู้และประสบการณ์ในการสอนภาษาจีน โรงเรียนดำเนินการแก้ไขโดยส่งครูเข้ารับการประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาทั้งทางด้านภาษาและการสอน

3.3 การจัดครูเข้าสอน

การจัดครูเข้าสอน พบว่า โรงเรียนทั้งหมดจัดครูเข้าสอนวิชาภาษาจีนโดยพิจารณาจากความสามารถทางด้านภาษาและความถนัดทางการสอนของครูผู้สอนแต่ละคน โดยโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ให้บริษัทเอกชนเป็นผู้จัดครูเข้าสอนให้ตามความเห็นชอบของโรงเรียน ถ้าเป็นครูผู้สอนชาวจีนที่จบการศึกษาทางการสอนภาษาจีนสามารถจัดเข้าสอนได้ทุกระดับชั้น ถ้าเป็นครูผู้สอนชาวไทยที่ไม่ได้จบทางการสอนภาษาจีนจะจัดสอนภาษาจีนเบื้องต้น โดยให้สอนทักษะทางการอ่านและเขียน แต่ถ้าเป็นด้านการฟังและพูดจะให้สอนโดยครูผู้สอนชาวจีน

ปัญหาการจัดครูเข้าสอน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาการจัดครูเข้าสอน

3.4 การจัดตารางสอน

การจัดตารางสอน พบว่า โรงเรียนทั้งหมดจัดตารางสอนให้ 1 คาบ มีระยะเวลา 50 นาที ถ้าโรงเรียนใดใน 1 สัปดาห์มีเรียนวิชาภาษาจีนมากกว่า 1 คาบ การจัดตารางสอนจะเป็นไปในลักษณะคาบคู่ คือ นักเรียนต้องเรียนวิชาภาษาจีนติดต่อกัน 2 คาบ โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่จะกำหนดให้นักเรียนทุกคนต้องเรียนวิชาภาษาจีน 1 คาบต่อสัปดาห์ สำหรับในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนส่วนใหญ่กำหนดให้นักเรียนที่เลือกเรียนแผนการเรียนภาษาจีนเรียนภาษาจีน 5 – 8 คาบต่อสัปดาห์ ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคาบสอนให้ครูเฉลี่ยสัปดาห์ละ 10-15 คาบ

ปัญหาการจัดตารางสอน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาในการจัดตารางสอน

3.5 การจัดแผนการเรียน

การจัดแผนการเรียน พบว่า โรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่จัดให้นักเรียนทุกคนเรียนวิชาภาษาจีน สำหรับในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนส่วนใหญ่จัดแผนการเรียนวิชาภาษาจีนโดยเฉพาะให้กับนักเรียน

ปัญหาการจัดแผนการเรียน พบว่า โรงเรียนทั้งหมดไม่ประสบปัญหาในการจัดแผนการเรียน

3.6 การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนทั้งหมดจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนให้กับผู้ใช้หลักสูตร ได้แก่ คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เอกสารประกอบการอบรม เอกสารแนวทางการวัดและประเมินผล เอกสารบันทึกข้อมูลการประเมินผล แบบบันทึกการสอน ตลอดจนวัสดุสิ้นเปลืองจำพวกเครื่องใช้สำนักงานต่าง ๆ และสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ พู่กันจีน หมึก กระดาษสี หนังสือเรียน แบบฝึกหัดเสริมการเรียนรู้ แผ่นภาพบัตรคำ แผนที่ สื่อมัลติมีเดีย ซีดีเพลง ภาพยนตร์ นิทาน เป็นต้น เพื่อสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพสูงสุด

ปัญหาการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

3.7 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร พบว่า โรงเรียนทั้งหมดจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องโปรเจคเตอร์ โทรทัศน์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องเทคโนโลยีและการสารสนเทศ ห้องสมุด ตลอดจนพื้นที่ทำกิจกรรมภายในบริเวณโรงเรียนให้แก่ผู้ใช้หลักสูตร

ปัญหาการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีห้องเฉพาะสำหรับวิชาภาษาจีน ทำให้ไม่มีที่จัดแสดงผลงานและเก็บวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนทางด้านภาษาจีน โรงเรียนแก้ปัญหาโดยจัดให้ครูผู้สอนภาษาจีนใช้ห้องร่วมกับครูผู้สอนหลักสูตรภาษาต่างประเทศ

3.8 การนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

การนิเทศติดตาม พบว่า โรงเรียนเอกชนทั้งหมดที่จัดการนิเทศติดตามโดยบริษัทเอกชนมีการนิเทศติดตามภาคการศึกษาละ 2 ครั้ง โดยมีผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาจีนนิเทศทางด้านเนื้อหา และมีเจ้าหน้าที่ทำการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน สำหรับโรงเรียนส่วนใหญ่ที่จัดหลักสูตรเอง

ดำเนินการนิเทศติดตามโดยบุคลากรภายในโรงเรียนผลัดเปลี่ยนกันทำการนิเทศติดตาม เพื่อช่วยเหลือและปรับปรุงการสอนให้มีคุณภาพโดยไม่ได้กำหนดวันและเวลาที่แน่นอน

ปัญหาในการนิเทศติดตาม พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาในการนิเทศติดตาม

การประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่า โรงเรียนทั้งหมดประเมินผลการใช้หลักสูตรจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรภาษาจีน นักเรียน และผู้ปกครอง

ปัญหาในการประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่า โรงเรียนทั้งหมดไม่ประสบปัญหาในการประเมินผลการใช้หลักสูตร

3.9 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

การประชาสัมพันธ์หลักสูตร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กับผู้ปกครอง นักเรียน และผู้ที่สนใจทราบผ่านเว็บไซต์ การประชุมผู้ปกครองประจำปี และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

ปัญหาการประชาสัมพันธ์หลักสูตร พบว่า โรงเรียนทั้งหมดไม่ประสบปัญหาในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร

4. สภาพ และปัญหา งานสอน

4.1 การทำความเข้าใจหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

การทำความเข้าใจหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนทั้งหมดที่มีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตรภาษาจีน ทำความเข้าใจหลักสูตรแม่บท และครูผู้สอนของโรงเรียนทั้งหมดไม่ได้ปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เนื่องจากหลักสูตรที่ใช้ถูกสร้างขึ้นมาเป็นหลักสูตรเฉพาะสำหรับโรงเรียน

ปัญหาการทำความเข้าใจหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาในการทำความเข้าใจหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

4.2 การวางแผนการสอน

การวางแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนทั้งหมดวางแผนการสอนโดยอ้างอิง จากหลักสูตรภาษาจีนและหนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอน โดยโรงเรียนทั้งหมดที่บริษัทเอกชนจัด หลักสูตรภาษาจีนให้ บริษัทเอกชนเป็นผู้จัดทำกำหนดการสอน และครูผู้สอนส่วนใหญ่ทำแผนการ สอนรายหน่วยการเรียนรู้เอง ส่วนโรงเรียนทั้งหมดที่จัดหลักสูตรภาษาจีนเอง ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ร่วมกันจัดทำกำหนดการสอน และแยกกันทำแผนการสอนตามหน่วยการเรียนรู้ที่แต่ละคน รับผิดชอบ

ปัญหาในการวางแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ประสบ ปัญหาในการวางแผนการสอน

4.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนทั้งหมดสอนโดยมุ่งเน้น ให้นักเรียนมีทักษะทางภาษาครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนเรียนรู้วัฒนธรรม มุ่งหวังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาจีน โดยครูผู้สอน ส่วนใหญ่จะเริ่มการสอนจากการทบทวนบทเรียน สอนเนื้อหาใหม่ สรุปเนื้อหาที่เรียน แล้วให้ นักเรียนทำแบบฝึกหัด ซึ่งมีกิจกรรมที่ใช้ เช่น การตอบคำถาม การอ่านบทสนทนาในหนังสือ การให้อ่านบัตรคำ การให้ดูแผนภาพ การให้คิดคำศัพท์ การให้ดูสื่อมัลติมีเดีย การแสดงบทบาทสมมติ การเล่านิทาน การร้องเพลง เป็นต้น การเลือกใช้กิจกรรมใดในการสอนนั้นครูผู้สอนทั้งหมด พิจารณาจากความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและความสอดคล้องกับเนื้อหา และนอกเหนือจาก การสอนตามเนื้อหาในหนังสือแล้วครูผู้สอนทั้งหมดยังแทรกความรู้เพิ่มเติมทางด้านวัฒนธรรมและ ประเพณีจีนให้กับนักเรียนด้วย

ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ ประสบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนทั้งหมดจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนักเรียน กิจกรรมที่จัด ได้แก่ กิจกรรมวันวิชาการ กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น และโรงเรียนส่วนใหญ่มีกิจกรรมส่งนักเรียนไปเรียนภาษาระยะสั้นที่ประเทศจีนเป็นประจำทุกปี และยังพบว่าโรงเรียนทั้งหมดมีการส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานภายนอก ได้แก่ กิจกรรมการแข่งขันภาษาจีนเพชรยอดมงกุฏ นอกจากนี้บริษัทเอกชนยังทำการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้แก่โรงเรียนที่จัดหลักสูตรให้ ได้แก่ กิจกรรมเขียนพู่กันจีน กิจกรรมร้องเพลงจีน กิจกรรมตัดกระดาษจีน กิจกรรมแข่งขันตอบปัญหาภาษาจีน กิจกรรมการแข่งขันกล่าวสุนทรพจน์ กิจกรรมการแข่งขันเขียนพู่กันจีน เป็นต้น

ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนทั้งหมดที่จัดหลักสูตรภาษาจีนเองมีเวลาในการจัดกิจกรรมน้อย ซึ่งครูผู้สอนแก้ปัญหาโดยการจัดกิจกรรมให้เท่าที่เวลาเอื้ออำนวย มีการแบ่งงานให้นักเรียนแต่ละคนรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนที่จัดหลักสูตรภาษาจีนเองส่วนใหญ่มีความล่าช้าในการเบิกจ่ายงบประมาณหรือไม่ได้จัดเตรียมงบประมาณเพื่อใช้จัดซื้อสื่อการเรียนการสอนสำหรับกิจกรรมเสริมหลักสูตรบางอย่าง ซึ่งครูผู้สอนแก้ปัญหาโดยการสำรองเงินในการทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรไปก่อน สำหรับปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียนทั้งหมดที่จัดหลักสูตรโดยบริษัทเอกชน พบว่า บริษัทเอกชนเกิดปัญหาถ้าต้องจัดกิจกรรมให้กับโรงเรียนแต่ละแห่งในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งบริษัทเอกชนแก้ปัญหาโดยการทำข้อตกลงกับโรงเรียนให้โรงเรียนวางแผนวันและเอาในการจัดกิจกรรมไว้ล่วงหน้า และยังพบปัญหาการจัดกิจกรรมเรียนภาษาระยะสั้นที่ประเทศจีนซึ่งโรงเรียนแต่ละโรงเรียนที่รับผิดชอบมีจำนวนนักเรียนเข้าร่วมน้อย ซึ่งบริษัทเอกชนแก้ปัญหาโดยการรวมนักเรียนของโรงเรียนที่จัดหลักสูตรภาษาจีนให้ทั้งหมดไปเรียนภาษาระยะสั้นพร้อมกัน

4.4 การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน

การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนส่วนใหญ่ทำสื่อการสอนเพิ่มเติมจากเนื้อหาภายในบทเรียน เช่น การจัดทำเอกสารสรุปการสอน การจัดทำเอกสารประกอบวันสำคัญ การทำบัตรคำ เป็นต้น

ปัญหาการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

การใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนทั้งหมดใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น สื่อมัลติมีเดีย หนังสือเรียน หนังสือเสริมการเรียนรู้ ซีดี เพลง ภาพยนตร์ บัตรคำ แผ่นภาพ เป็นต้น การใช้สื่อการเรียนการสอนชนิดใดนั้นขึ้นอยู่กับเนื้อหาและช่วงอายุของผู้เรียน

ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน

4.5 การจัดสอนซ่อมเสริม

การจัดสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนส่วนใหญ่ทำการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนไม่ทันนอกชั่วโมงเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนถามคำถามทางด้านภาษาจีนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และมอบหมายงานให้นักเรียนทำ สำหรับการสอนให้กับนักเรียนที่เรียนดี พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนทั้งหมดจัดสอนเสริมให้กับนักเรียนที่ต้องไปสอบแข่งขัน เปิดโอกาสให้นักเรียนถามคำถามทางด้านภาษาจีนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

การจัดสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนทั้งหมดไม่ประสบปัญหาในการจัดสอนซ่อมเสริม

4.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนทั้งหมดมีเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การวัด ได้แก่ การวัดระหว่างการเรียนการสอน เป็นการวัดโดยวิธีที่หลากหลาย เช่น การถามตอบในชั่วโมงเรียน การให้นักเรียนท่องบทสนทนา การให้นักเรียนทำรายงานแล้วออกมานำเสนอ การให้คัดภาษาจีน การสังเกตความตั้งใจเรียนของนักเรียน และการวัดโดยการสอบปลายภาค เป็นการวัดโดยใช้แบบทดสอบข้อเขียนซึ่งประกอบไปด้วยข้อคำถามทั้งปรนัยและอัตนัย โดยอัตราส่วนระหว่างการประเมินระหว่างการเรียนการสอนต่อการวัดโดยการสอบปลายภาคคิดเป็น 70 : 30 ครูผู้สอนทำการวัดและประเมินทักษะของนักเรียนทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนทั้งหมดไม่ประสบปัญหาในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้หลักสูตรภาษาต่างประเทศที่ 2 (ภาษาจีน) ของโรงเรียนที่มีผลการสอบวิชาความถนัดทางภาษาจีนสูง มีข้อค้นพบที่น่าสนใจซึ่งสามารถนำมาอภิปราย ดังนี้

1. งานบริหารหลักสูตร

การศึกษาวិเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ พบว่า โรงเรียนทั้งหมดวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรให้ชัดเจนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นสิ่งที่ จะช่วยให้สามารถกำหนดทิศทางในการดำเนินการใช้หลักสูตรให้มุ่งไปสู่เป้าหมายได้โดยไม่ออกนอกกรอบ ดังที่อุทัย บุญประเสริฐ (2538) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการวางแผนไว้ว่า การวางแผนเป็นรากฐานสำคัญ ของการปฏิบัติงาน เป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการบริหารที่มีประสิทธิภาพสูง และเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบริหารที่เน้นการทำงานในรูปแบบที่เป็นระบบ

การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ของโรงเรียนจัดหาจากชาวจีนที่จบการศึกษาทางด้านการสอนภาษาจีน ถึงแม้ว่าบางโรงเรียนคัดเลือกจากครูชาวไทย โรงเรียนก็คัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ทางด้านภาษาจีน หรือถ้าไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านภาษาจีน โรงเรียนดำเนินการส่งครูผู้สอนไปเรียนรู้ภาษาจีน นอกจากนี้โรงเรียนยังทำการจัดหาครูผู้สอนเพิ่มเติมที่จบการศึกษาทางด้านการสอนภาษาจีนเข้ามาสอนด้วย นอกจากนี้ครูผู้สอนของโรงเรียนทั้งหมดยังได้รับการส่งเสริมให้เข้าอบรม สัมมนาทางด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนมีวิธีการเตรียมบุคลากรได้เป็นอย่างดี เนื่องจากคัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และจัดอบรมสัมมนาให้กับครูผู้สอน ซึ่งจะช่วยให้ครูพัฒนาตนเอง ไม่ว่าจะเป็นความรู้ทางภาษาจีน ความรู้ทางด้านการสอน ตลอดจนทักษะและเทคนิคทางด้านการสอน ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการเตรียมบุคลากรไว้ว่า การเตรียมการจัดอบรมครูเพื่อใช้

หลักสูตรใหม่ถือเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ถ้าครูไม่ได้รับการอบรม นวัตกรรม เทคโนโลยี และวิธีสอน ตลอดจนกระบวนการใหม่ ๆ แม้จะเขียนเสนอแนะชัดเจนไว้ที่หลักสูตรคู่มือครู แต่การนำไปใช้อาจจะมีการสื่อสารได้ไม่เต็มที่ การใช้หลักสูตรจะดำเนินไปอย่างขาดประสิทธิภาพ การดำเนินการอบรมเพื่อให้หลักสูตรใหม่นั้น ควรจะจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ นอกจากนี้จากการวิจัยยังพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดจ้างครูผู้สอนเป็นครูพิเศษ เนื่องจากอัตราเงินเดือนของครูประจำค่อนข้างต่ำ ผู้วิจัยเห็นว่า อัตราเงินเดือนครูที่ต่ำนั้นเป็นสิ่งขัดขวางไม่ให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้าไปเป็นครู ดังนั้นควรจะปรับอัตราค่าตอบแทนหรือใช้แรงจูงใจรูปแบบอื่น เพื่อจูงใจให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้าไปเป็นครู ดังที่ Herzberg (1959) ได้กล่าวถึงทฤษฎีแรงจูงใจที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจในตัวบุคคลและจูงใจให้บุคคลทำงานหนักมากขึ้น ว่าเกิดจากปัจจัย 2 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) ซึ่งประกอบไปด้วย 1) โอกาสและความเป็นไปได้ในการเจริญก้าวหน้า (Possibility of Growth) 2) การได้เลื่อนระดับหรือความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (Advancement) 3) การได้รับการยกย่อง ยอมรับ (Recognition) 4) การได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ (Responsibility) 5) การประสบผลสำเร็จ (Achievement) และปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) ซึ่งประกอบไปด้วย 1) เงินเดือน (Salary) 2) สภาพการทำงาน (Working Conditions) 3) ความปลอดภัย (Job security) 4) ความเป็นชีวิตส่วนตัว (Personal Life) 5) การบังคับบัญชา (Supervision) 6) นโยบายองค์กร (Company Policy) 7) ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร (Relationship with Supervisor) 8) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (Relationship with Peers)

การจัดครูเข้าสอน พบว่า โรงเรียนทั้งหมดจัดครูเข้าสอนโดยพิจารณาตามความสามารถทั้งทางด้านภาษาและความถนัดทางด้านการสอนของครู ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนดำเนินการในส่วนนี้ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับงานจะทำให้บุคคลแต่ละคนใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับ สงัด อุทรานันท์ (2532) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดครูเข้าสอนจำเป็นต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถตลอดจนความสมัครใจของครูแต่ละคนด้วย ทั้งนี้เพื่อจะให้ผู้ใช้หลักสูตรแต่ละคนมีโอกาสได้ใช้ศักยภาพของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการใช้หลักสูตรให้มากที่สุด นอกจากนี้จากการวิจัย พบว่า มีโรงเรียนบางส่วนที่ครูผู้สอนภาษาจีนต้องสอนวิชาหลัก ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดให้ครูสอนในหลายวิชาจะทำให้ประสิทธิภาพในการสอนของครูลดลง ครูจะมีภาระงานมาก ทำให้การเตรียมการสอนใน

แต่ละชั่วโมงทำได้น้อยลง ดังนั้นโรงเรียนจึงควรจัดหาครูที่จบเฉพาะทางด้านภาษาจีนมาโดยตรง หรือให้ครูมุ่งสอนในวิชาใดวิชาหนึ่ง ดังที่ กาญจนา ครูชวงค์ และบุญรอด ศรีสัมฤทธิ์ (อ้างถึงใน สุมณ อมรวิวัฒน์, 2526) ได้ทำการวิจัยเรื่องเกณฑ์ประเมินบุคลากร สรุปได้ว่า ชั่วโมงการสอนของ ครูนับเป็นตัวแปรซึ่งสามารถชี้ประสิทธิภาพในการสอนของครูได้

การจัดตารางสอน พบว่า โรงเรียนทั้งหมดจัดให้ 1 คาบเรียน มีระยะเวลา 50 นาที โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่จะกำหนดให้นักเรียนทุกคนต้องเรียน วิชาภาษาจีน 1 คาบต่อสัปดาห์ สำหรับในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนส่วนใหญ่ กำหนดให้นักเรียนที่เลือกเรียนแผนการเรียนภาษาจีนเรียนภาษาจีน 5 – 8 คาบต่อสัปดาห์ โดยโรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้ครูมีคาบสอนเฉลี่ยสัปดาห์ละ 10 – 15 ชั่วโมง และมีโรงเรียน 1 โรงเรียนจัดให้ ครูผู้สอนมีคาบสอนเฉลี่ยสัปดาห์ละ 20 – 22 ชั่วโมง ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการจัด ตารางสอนได้เป็นอย่างดี ยกเว้นโรงเรียนที่จัดให้ครูผู้สอนมีคาบสอนเฉลี่ยสัปดาห์ละ 20 – 22 ชั่วโมง ซึ่งมีคาบสอนมากเกินไป ทำให้ครูผู้สอนมีภาระงานมาก อาจทำให้การเตรียมการสอนขาด ประสิทธิภาพได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กิติมา ปรีดีดิถ (2532) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดตารางสอนควรจัด เฉลี่ยปริมาณชั่วโมงสอนของครูผู้สอนให้ทัดเทียมกัน เช่น ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในสัญญาว่าจ้างครูกำหนดไว้ว่า ชั่วโมงสอนครูมัธยมต้น ไม่เกิน 22 ชั่วโมง มัธยมปลายไม่เกิน 20 ชั่วโมง และครูจะต้องใช้ชั่วโมงว่างเพื่อเตรียมการสอน ตรวจงาน และทำงานอื่น ๆ อันเกี่ยวกับนักเรียน

การจัดแผนการเรียนพบว่า โรงเรียนแต่ละแห่งจัดแผนการเรียนที่แตกต่างกัน บางแห่ง จัดให้นักเรียนทุกคนต้องเรียนวิชาภาษาจีน บางแห่งจัดให้เป็นวิชาเลือกเสรี โดยส่วนใหญ่ กำหนดให้นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต้องเรียนวิชาภาษาจีน 16 คาบต่อภาคเรียน สำหรับในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนส่วนใหญ่เปิดแผนการเรียนเฉพาะทางด้าน ภาษาจีน โรงเรียนที่ไม่ได้เปิดแผนการเรียนเฉพาะทางด้านภาษาจีนใน 1 สัปดาห์นักเรียนมีเรียน วิชา ภาษาจีน 1 – 2 คาบ ทำให้เวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนไม่เพียงพอกับเนื้อหาในแบบเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า หากโรงเรียนต้องการให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีนดีขึ้น โรงเรียน ควรทำการเปิดแผนการเรียนภาษาจีน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีเวลาในการเรียนภาษาจีนมากขึ้น อัน จะส่งผลไปถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนทั้งหมดมีงบประมาณในการจัดบริการวัสดุและสื่อการเรียนการสอนให้กับผู้ใช้หลักสูตร แต่มีบางโรงเรียนที่มีความล่าช้าในการขอของบประมาณในการจัดซื้อ ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนทั้งหมดจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี แต่โรงเรียนควรลดขั้นตอนในการเบิกงบประมาณให้น้อยลง เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรสามารถจัดซื้อวัสดุและสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ได้สะดวกขึ้น

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร พบว่า โรงเรียนทั้งหมดมีงบประมาณในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่จัดห้องสำหรับศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้เฉพาะสำหรับวิชาภาษาจีนแก่ผู้ใช้หลักสูตร ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนทั้งหมดจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ผู้ใช้หลักสูตรได้เป็นอย่างดี ซึ่งโรงเรียนควรจัดห้องเฉพาะสำหรับวิชาภาษาจีนเพื่อจัดแสดงผลงานและสื่อต่าง ๆ ทางด้านภาษาจีนให้ผู้ใช้หลักสูตรและนักเรียนเข้าไปใช้ค้นคว้า อันจะช่วยเสริมให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ จรรย์ยานนท์ และนคร ศรีวิจารณ์ (2537) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ห้องเรียนวิชา เฉพาะเป็นห้องเรียนเพื่อการเรียนรู้ประจำวิชาที่มีลักษณะพิเศษไปจากห้องเรียนปกติ ความต้องการขนาดห้อง เพอร์นิเจอร์ และอุปกรณ์การเรียนพิเศษแตกต่างออกไป นอกจากนี้โรงเรียนยังควรจัดพื้นที่ภายในบริเวณโรงเรียนให้เหมาะสำหรับการเรียนรู้วิชาภาษาจีนด้วย เช่น การติดป้ายคำขวัญต่าง ๆ การจัดให้ห้องสมุดมีมุมเรียนรู้ภาษาจีน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการเรียนรู้ของเด็กไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนก็เป็นส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้

การนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่า โรงเรียนทั้งหมดมีการจัดการนิเทศ ถ้าจัดหลักสูตรโดยบริษัทเอกชนจะเป็นการนิเทศแบบเป็นทางการ แต่ถ้าโรงเรียนจัดหลักสูตรเองส่วนใหญ่จะเป็นการนิเทศแบบไม่เป็นทางการระหว่างครูผู้สอนภาษาจีนด้วยกัน ผู้วิจัยเห็นว่า การดำเนินการนิเทศในโรงเรียนที่จัดการนิเทศโดยบริษัทเอกชนควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้ทางด้านนิเทศเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถทำกรนิเทศกันเองได้ และกระทรวงควรจัดศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้ทางด้านกรเรียนการสอนภาษาจีนเข้าทำกรนิเทศด้วย พยายามทำให้ครูผู้สอนตระหนักในการทำกรนิเทศ มองว่ากรนิเทศเป็นการช่วยเหลือครูผู้สอนเพื่อพัฒนา

วิชาชีพของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ สงัด อุทรานันท์ (2532) ที่กล่าวไว้ว่า ในระหว่างการใช้หลักสูตรจะต้องมีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนว่าได้ดำเนินไปด้วยความถูกต้อง มีปัญหาเกิดขึ้นหรือไม่ หากมีปัญหาก็ได้หาทางแก้ไข และให้คำแนะนำช่วยเหลือครูผู้ใช้หลักสูตร เพื่อให้ครูดำเนินการใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง การนิเทศการใช้หลักสูตรหรือการนิเทศการจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงหลักสำคัญของการนิเทศว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือ ไม่ใช่เป็นการตรวจสอบเพื่อจับผิด การนิเทศระหว่างครูด้วยกันเองมีวิธีการหลายรูปแบบ ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative professional Development) ซึ่งบางครั้งอาจเรียกว่า (Peer Supervision) ซึ่งเป็นการนิเทศระหว่างครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปทำการนิเทศกันเอง ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนาตนเองได้โดยไม่ต้องรอรับการนิเทศจากบริษัทหรือหน่วยงานภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับ Glattthorn (อ้างถึงใน วัชรรา เสาเรียนดี, 2550) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การนิเทศแบบร่วมมือพัฒนาวิชาชีพเป็นกระบวนการนิเทศที่ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเอง โดยปกติจะมีการสังเกตการสอนกันและกันในห้องเรียน และเปลี่ยนกันให้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนร่วมกัน และอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สำหรับการประเมินหลักสูตรพบว่า โรงเรียนทั้งหมดประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนสามารถประเมินการใช้หลักสูตรทางด้านอื่น ๆ ได้อีก ไม่ว่าจะเป็น สภาพของตัวนักเรียน วัสดุอุปกรณ์ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน การบริหาร เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Stake (อ้างถึงใน สมบูรณ์ ต้นยะ, 2545) ซึ่งกล่าวถึงองค์ประกอบในการประเมินว่าแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) สภาพหน้า ประกอบไปด้วย สถานภาพของผู้เรียน สถานภาพของตัวครู เนื้อหาวิชา วัสดุอุปกรณ์ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน การบริหาร และความสัมพันธ์กับชุมชน 2) กระบวนการปฏิบัติ 3) ผลผลิต

การประชาสัมพันธ์หลักสูตร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ประชาสัมพันธ์หลักสูตร โดยผ่านการประชุมผู้ปกครองประจำปี เว็บไซต์ และการจัดงานวิชาการประจำปีของโรงเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ในรูปแบบอื่นเพิ่มขึ้นอีก เช่น จัดทำเอกสารแผ่นพิมพ์กำหนดถึงโครงสร้างของหลักสูตร รายวิชาของหลักสูตร เพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับบุคคล ภายนอก เพราะการประชาสัมพันธ์นับว่าเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการใช้หลักสูตร การประชาสัมพันธ์จะช่วยให้ได้รับการสนับสนุนหรือข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่น ๆ ซึ่งตรงกับ กรมวิชาการ (2535) ที่กล่าวถึงการ

ประชาสัมพันธ์หลักสูตรว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรนับเป็นกระบวนการที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการบริหารหลักสูตรซึ่งจะขาดเสียไม่ได้ เพราะการประชาสัมพันธ์หลักสูตรเป็นวิธีการสร้างเสริมความเข้าใจอันดีร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ทุก ๆ ฝ่ายจะได้ทราบว่าหลักสูตรมีปรับจุดไหนบ้าง มีจุดเน้นอย่างไร และมีวิธีปฏิบัติในการใช้หลักสูตรอย่างไร

2. งานสอน

การทำความเข้าใจหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น พบว่า ครูผู้สอนที่มีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตรภาษาจีนของโรงเรียนทั้งหมดมีการทำความเข้าใจหลักสูตรแม่บท แต่ครูผู้สอนที่ไม่มีส่วนร่วมจะไม่ได้ทำความเข้าใจหลักสูตรแม่บท ซึ่งครูทั้งสองกลุ่มไม่ได้ทำการปรับหลักสูตรเนื่องจากหลักสูตรที่ใช้เป็นหลักสูตรเฉพาะสำหรับโรงเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจหลักสูตรแม่บทเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการสอน และหากเห็นว่าหลักสูตรที่ใช้นั้นมีส่วนใดที่ไม่เหมาะสมก็ควรทำการปรับหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วิจัย ดิสสระ (2535) ที่กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ ถ้าหากบุคลากรมีความเข้าใจหลักสูตรอย่างชัดเจนก็จะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบผลสำเร็จ

การวางแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนทั้งหมดมีการวางแผนการสอนตามหน่วยการเรียนรู้ ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษรก่อนที่จะเข้าสอน ผู้วิจัยเห็นว่า ครูผู้สอนดำเนินการวางแผนการสอนได้เป็นอย่างดี เพราะการวางแผนการสอนจะช่วยกำหนดให้จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล มีแนวทางที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูสอนได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพราะมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งตรงกับ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ที่กล่าวว่า ในการดำเนินงานใด ๆ ก็ตาม ถ้าต้องการให้งานนั้น ๆ บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ดำเนินการต้องมีการคิดวางแผนว่าจะทำกิจกรรมอะไรก่อนหลัง เพื่อจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้องตรงตามเป้าหมาย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนทั้งหมดสอนโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะทางภาษาครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนเรียนรู้วัฒนธรรม มุ่งหวังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาจีน โดยครูผู้สอนมีขั้นตอนในการสอน และใช้กิจกรรมในการสอนที่หลากหลาย มีการเลือกใช้กิจกรรมโดยพิจารณา

จากความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและสอดคล้องกับเนื้อหา ผู้วิจัยเห็นว่า ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ความคาดหวังในการเรียนมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแม่บท ครูมีขั้นตอนการสอนชัดเจน เลือกใช้กิจกรรมได้อย่างเหมาะสม สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ นงนุช สีสันต์ (2539) ที่กล่าวว่า ในการเรียนรู้ทางภาษาจำเป็นต้องฝึกฝน ทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนให้ควบคู่กันไป ในลักษณะทักษะสัมพันธ์ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นทักษะการฟัง – การพูดมากที่สุด โดยผู้เรียนจำเป็นต้องฟังเสียงเลียนแบบเสียงที่ได้ยิน พูดสื่อความหมาย แล้วจึงอ่านและเขียนต่อไป สำหรับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนและโรงเรียนทั้งหมดจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนักเรียนพอสมควรมีทั้งที่จัดโดยโรงเรียนเองและจัดโดยหน่วยงานภายนอก ผู้วิจัยเห็นว่า ครูผู้สอนและโรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้เป็นอย่างดี แม้เวลาในการเรียนการสอนจะมีอยู่อย่างจำกัด แต่ก็มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านภาษาจีนให้กับนักเรียน ถึงแม้ว่าจะไม่มากนักแต่การจัดกิจกรรมก็สามารถเพิ่มพูนความรู้ให้กับนักเรียนได้ ไม่ว่าจะเป็นการพูดสุนทรพจน์ การแข่งขันเขียนพู่กันจีน การแข่งขันตอบปัญหาทางด้านภาษาจีน การส่งนักเรียนไปเรียนภาษาระยะสั้นที่ประเทศจีน เป็นต้น การที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมทำให้มีพัฒนาการทางด้านภาษาจีนดีขึ้น และส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนด้วย ซึ่งตรงกับ สมิตร์ คุณานุกร (2523) ที่ได้กล่าวถึงบทบาทและประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ ดังนี้ 1) เพื่อส่งเสริมการเรียนในชั้น 2) ช่วยพัฒนาความสนใจและความสามารถพิเศษของผู้เรียน 3) เพื่อเป็นการบริการแก่โรงเรียน 4) เพื่อเป็นการบริการแก่สังคม 5) เพื่อส่งเสริมการเข้าสังคมและการพักผ่อน 6) เพื่อส่งเสริมการกีฬา

การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนส่วนใหญ่ทำสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติมนอกจากเนื้อหาภายในบทเรียน ซึ่งส่วนมากจะเป็นสื่อจำพวกเอกสาร ผู้วิจัยเห็นว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนดำเนินการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี การพัฒนาสื่อจะช่วยให้ครูสอนได้สอดคล้องกับเนื้อหามากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามรูปแบบของสื่อที่พัฒนานั้นยังมีค่อนข้างน้อย ครูผู้สอนควรทำการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนชนิดอื่นนอกจากเอกสารเพิ่มเติม เช่น แผ่นภาพ บัตรคำ ให้มากขึ้น ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนทั้งหมดใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น สื่อมัลติมีเดีย หนังสือเรียน หนังสือเสริมการเรียน ซีดี เพลง ภาพยนตร์ บัตรคำ แผ่นภาพ เป็นต้น การเลือกใช้สื่อชนิดใดนั้นขึ้นอยู่กับ

เรียนการสอนในแต่ละคาบว่าเนื้อหาที่สอนคืออะไร ผู้เรียนอยู่ในช่วงวัยใด ครูผู้สอนจึงเลือกสื่อให้เหมาะกับการเรียนการสอนนั้น ๆ ผู้วิจัยเห็นว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนใช้สื่อการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าสื่อการเรียนการสอนทางด้านภาษาจีนในเมืองไทยยังมีน้อย ครูผู้สอนก็ใช้สื่อที่นำเข้ามาจากประเทศจีนแล้วนำมาปรับหรือเลือกใช้ให้สอดคล้องกับสังคมไทย ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปถึงการพัฒนาสื่อ ครูผู้สอนสามารถพัฒนาสื่อให้เข้ากับบทเรียนและสังคมไทยได้ เพราะสื่อการสอนมีความสำคัญ ถ้าสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนน่าสนใจก็จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ อันส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ อีรยุทธ์ เสรีวงศ์ ณ ออยุธยา (อ้างใน ชลธิชา ไชยวงศ์, 2540) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนไว้ว่า การใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่จะสร้างความสนใจ และกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียน อีกทั้งยังสามารถทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้เร็ว และเข้าใจในบทเรียนดียิ่งขึ้น การสอนที่ดีจึงจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์การสอนประกอบ เช่นเดียวกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ที่ได้กล่าวถึงการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนไว้ว่า สื่อการสอนมีมากมาย เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึง ลักษณะวิชาที่สอน เป็นวิชาทฤษฎีหรือปฏิบัติการ ใช้สื่อชนิดใดจึงจะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น และคุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ การเลือกให้เหมาะสมกับอายุ ระดับสติปัญญา ระดับชั้น จำนวนนักเรียน เวลาที่เรียน และลักษณะของห้องเรียน หรือถ้านักเรียนในชั้นมีบทบาทในการเรียนการสอนมาก สามารถรับประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้ด้วยตนเอง ครูสามารถใช้สื่อในลักษณะสื่อประสม โดยอาศัยหลักการจัดระบบ นำเอาสื่อการสอนหลาย ๆ อย่างมาสัมพันธ์กัน และเป็นสื่อที่มีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกัน สื่อการสอนอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อสร้างความสนใจ ในขณะที่อีกอย่างหนึ่งใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา และอีกอย่างอาจใช้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง

การจัดสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนส่วนใหญ่จัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนทั้งที่เรียนดีและเรียนไม่ดีโดยการใช้เวลาในช่วงโม่งเรียน และการให้นักเรียนสอบถามเพิ่มเติมกับครูผู้สอนเองที่ห้องพักครู สอนเพิ่มให้กับนักเรียนที่เรียนไม่ดีเมื่อคะแนนสอบออกมาไม่ดี และสอนให้กับนักเรียนถ้าต้องเตรียมตัวสอบแข่งขัน นอกจากนี้บางโรงเรียนยังเปิดสอนเพิ่มเติมให้กับนักเรียนที่สนใจทางด้านภาษาจีนสมัครเรียนด้วย ผู้วิจัยเห็นว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนส่วนใหญ่จัดสอนซ่อมเสริมได้เป็นอย่างดี ครูผู้สอนมีความเอาใจใส่นักเรียนทั้งที่เรียนดีและเรียนไม่ดีโดยการสอนเพิ่มเติมให้ ซึ่งตรงกับ อินทรีย์ บัวสมบุญ (2536) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดสอนซ่อมเสริมคือ

การสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนที่อ่อนหรือเรียนไม่ทันเพื่อนซึ่งต้องการความช่วยเหลือ จากครูผู้สอนเป็นพิเศษ รวมถึงการสอนนักเรียนที่มีความรับรู้ได้รวดเร็วให้ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่และเป็นประโยชน์

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนทั้งหมดมีเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีการวัดทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน อีกทั้งมีการวัดที่หลากหลายทั้งในระหว่างการเรียนการสอน และการสอบปลายภาค ผู้วิจัยเห็นว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนทั้งหมดดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี มีแนวทางการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน ทำให้ทราบได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับ ใจทฤษฎี เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ที่ได้กล่าวถึงความหมายของการวัดและประเมินผลไว้ว่า การวัด คือ กระบวนการกำหนดค่า/ตีค่าคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือของบุคคลเป็นตัวเลข โดยใช้เครื่องมือเป็นหลักในการวัด ส่วนการประเมินผล คือ กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าของวัตถุ คน สิ่งของ หรือการดำเนินงาน/กิจกรรมว่าบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด หรือมีดีเลวเพียงใด โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการวัดเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้หลักสูตรภาษาต่างประเทศที่ 2 (ภาษาจีน) ของโรงเรียนที่มีผลการสอบวิชาความถนัดทางภาษาจีนสูง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สำหรับโรงเรียน

1.1 จากการวิจัย พบว่า ผู้บริหารของโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรภาษาจีน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนที่มีส่วนรับผิดชอบในการใช้หลักสูตรภาษาจีนควรเข้ารับการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เพื่อช่วยให้การดำเนินการใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 จากการวิจัย พบว่า การใช้หลักสูตรของโรงเรียนส่วนใหญ่มีการประเมินเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ซึ่งขาดการประเมินในด้านงานบริหารหลักสูตร ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้

หลักสูตรควรจัดการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหรือการประเมินผลการใช้หลักสูตรภาษาจีน เพื่อหาข้อบกพร่องและร่วมกันเสนอแนวทางการแก้ไข เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

2. สำหรับครูผู้สอน

2.1 จากการวิจัย พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่ได้ทำการศึกษาหลักสูตรแม่บท ซึ่งครูผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรแม่บทเพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมาย และแนวทางต่าง ๆ ของหลักสูตร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน

2.2 จากการวิจัย พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา แต่เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองโดยสมัครใจ ครูควรเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เชิงปฏิบัติการทางด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนให้มากยิ่งขึ้น

3. สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1 ควรสนับสนุนหรือจัดกิจกรรมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรภาษาจีนเข้ารับการประชุม อบรม สัมมนา เพื่อให้มีความเข้าใจในการใช้หลักสูตร

3.2 ควรจัดให้มีศึกษานิเทศก์เฉพาะทางด้านภาษาจีนในการเข้าไปทำกรณีศึกษา ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรภาษาจีนของโรงเรียนในสังกัดต่าง ๆ

4. สำหรับสถาบันอุดมศึกษา

4.1 ควรเปิดสอนหลักสูตรการสอนภาษาจีน

4.2 ควรเปิดหลักสูตรวิชาชีพครูโดยเฉพาะให้กับผู้ที่มีความรู้ทางภาษาจีนที่ไม่ได้จบทางการเรียนการสอนเข้ารับการศึกษ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตรภาษาจีนของโรงเรียนในสังกัดต่าง ๆ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาจีน